

ህዝብና ንላቦዳ ኮሮና-ቫይረስ ንምክልኻል ዘርእዮ ዘሎ፡

ናይ ምድግጋፍ ተበግሶታት ዘተባብዮ፤

ሕብረተ-ሰብ ኤርትራ ካብ ነዊሕ ታሪኽ ኣትሒዞ፡ ናይ ምድግጋፍ ባህሊ ዝጸንሖ ህዝቢ እዩ። ኣብ ቤተ-ሰብ ነንሕድሕዱ ይኹን ኅረባብቲ ከምኡ'ውን ኅደቦታቱ /ከባቢታት/ ብዝተፈላለዩ ሓደጋታት፡ ናይ ሕማማት ይኹን ድርቂ፡ ብዕልቕልቕ /ሓያል ውሕጅ/ ብባርዕ-ሓዊ በርቂ ወዘተ ንወገናቱ ዝጎድኡ ተርእዮ ከጋጥም እንከሎ፡ በታ ዝርካባ ዓቕሙ ብጉልበቱ፡ ንብረቱ፡ ብንዋት ይኹን ጥሪት፡ ገንዘብ ብሓሳብ ክደጋገፍ ጸኒሑ እዩ። ኣብዚ ብዘጋጥም ሓደጋታት'ዚ ዝጉድኡ ወገናት ምድጋፍ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ኣብ ባህርያዊ ሞት ይኹን ሓዘን፡ ሕጻ፡ መርዓ፡ ናይቲ ስድራ ናይ ሓጎሶም ሓዘኖም ይኹን ተኻፋላይ ኮይኑ፡ ብዕንጸይቲ ማይ፡ ጥሪት፡ ገንዘብን ጉልበትን ምድግጋፍ ምግባር ንቡር ባህሊ ሕብረተ-ሰብና እዩ።

ኣብ ገጠራት ገዛ ኣብ ምስራሕ ይኹን ኣብ ሕርሻ ምሕራስ፡ ምጽሃይ ፡ ምዕጻድ፡ ምጉናኽ፡ መኽዳ ወዘተ ብወፈራዊ ምትሕግጋዝ ምግባር ዝተለመደ እዩ። ኣብ ከተማታት'ውን እንተ'ኹነ፡ ድሒሩ በብከባቢኡ ዝውደብ ናብ ናይ ምትሕግጋዝ ማሕራት ዝመዕበለ ይኹን ዳኣምበር፡ እቲ ንቡር ብናይ ምድንጋጽ ዝግበር ምድግጋፍ ጸኒሑ እዩ። እዚ ኣብ ሓጎስን ሓዘንን ዝጸንሖ ናይ ምድግጋፍ ባህሊ'ዚ ኣብ ኅረቤቱ ይኹን ከባቢኡ፡ ወገን ሃይማኖት፡ ዓሌት፡ ከይፈለዩ ዝገብር ምኻኑ ካኣ ሓደ ካብቲ ክምዕብልን ክቕጽልን ዘለዎ ሰብኣውነት ዝተላበሰ ዘኹርዕ ባህሊ ሕብረተ-ሰብና እዩ።

ገባቲ ምልካዊ ስርዓት ህግደፍ ቅድሚ ሃገራዊ ረብሓ ውልቃውን ጉጅላውን ረብሓታት ስለ ዝዓጠ፡ እዚ ናይ ምትሕግጋዝ ባህሊ ሕብረተ-ሰብና'ዚ ከይምዕብል ካብ ሓባራዊ ረብሓ፡ ውልቃውን ጉጅላውን ረብሓ ክወዘዝ፡ ሰባት ነዚ ጸቢብ ጠቕምታቶም ከረጋግጹ ክብሉ ክሳብ ናብ ስርቅን ሓሶትን ጉቦን ምጥፍፋእን ከድህቡ፡ እዚ ካኣ ነውሪ ዘይኮነስ ንቡር ናይ ብልጸትን ዕቤትን መግለጺ ተገይሩ ክውሰድ ኣተባዕዎ እዩ። ብብልሽውና ዝጠሰጠሰ ምሕደርኡ ነዚ ከስርጽ ሕብረተ-ሰብ ኤርትራ ብድሑር ሕብረተ-ሰብኣዊ ሕማማት ምትእምማን ሰኢኑ፡ ማሕበራዊ ዝምድናታቱ ክበታተኹን፡ ክሳብ ስድራ-ቤታት ከይተረፉ ኣብ ነንሕድሕዶም ክጠራጠሩ ኣዕናዊ ተራ ክጻወት ጸኒሑን ኣሎን እዩ። ስርዓት ህግደፍ እዚ ጥዑይ ናይ ሕብረተ-ሰብና ናይ ምትሕግጋዝ ባህሊ'ዚ ክዳኸም ናቱ ኣሉታዊ ተራ ዝተጻወተ ይኹን ዳኣምበር፡ እዚ ሱር ዝሰደደ ባህሊ እዚ መሊኡ ክድምስሶ ዝኸኣለ ኣይኮነን።

ኣብዚ ግዜ'ዚ ለቦዳ ሕማም ኮሮና ቫይረስ ንመላእ ሕብረተ-ሰብ ዓለም ሕብርን ዘረእን፡ ድኻን ሃብታምን፡ ዓቢን ንእሽቶይን ጸታን ሃይማኖትን ዶብን ከይፈለዩ እናቕዘፈ ከቢድ ማሕበራውን ቁጠባውን ቅልውላው ዘስዕብ ዘሎ ዕዩ። እዚ ለቦዳ እዚ ኣብ ሃገርና እናተስፋሕፈሐ እንተ'ኹይዱ ከምቲ “ኣብ ርእሲ ድኽነተን ምራኽ ትሞተን” ዝባሃል፡ ኣብ ርእሲ እቲ ቅድምውን እንተ'ኹነ ብሕጽረት ማይን መብራህትን ካለኣት መሰረታዊ ሃላኹቲ ነገራትን ኣብ ዘይረኽቡሉ ዝተጎሳቕለ ሂወት ክነብር ኣብ ዝተገደደሉ፡ እዚ ፈውሲ ዘይተረኸቦ ሕማም እዚ ተደሪቡዎ ከም ህዝቢ ናይ ህልቂት ሓደጋ ከም ዘንጸላልዎ ዘማትእ ኣይኮነን።

እዚ ለቦዳ ሕማም እዚ ካኣ ኣሽንኳይዶ ከም ሃገርና ዝኣመሰለት ብጨፍጫፊ ስርዓት ህግደፍ ልዕሊ ርብዓ ዘመን ሓሳረ-መከራኣ ዝረኣየት ሃገርስ፡ እተን ደሞክራሲያዊ ስርዓት ኣለወን ዝበሃላ ዝለዓለ ሃብትን፡ ዘበናዊ ናይ ሕክምና መሳርሒታትን፡ ብቕፅ ዓቕሚ ሓይሊ-ሰብን ዘለወን ምዕራባውያን ሃገራት'ውን እንተ'ኹና ክቆጻጽርኦ ተጸጊመን፡ ካብ ዜጋታተን በሚልዮናት በዚ ለቦዳ እዚ ክልከፉን ብኣሸኣት ክሞቱን ይኹኑ ኣለዉ እዮም።

ህዝብና አብ ውሽጢ ዘሎ ይኹን አብ ወጻኢ እዚ ንመላእ ሕብረተ-ሰብ ዝለክፍ ዘሎ ለበዳ ሕማም እዚ ንዕኡ'ውን ዘይገድፎ ምዃኑ ምስ ፈለጠ፡ ከምቲ “ጎረቤትካ ጭሕሙ ክላጽስ ጭሕምካ ማይ ልኽ” ዝባሃል ምስላ አቦታት፡ ንሱ'ውን ነብሱ ክከላኸል ከም ዘለዎ ብምርዳእ፡ ውድብ ጥዕና ዓለም ዘመሓላለፎ ናይ ምክልኻል መምርሒታት ብምትግባር ሕብረተ-ሰብና ከመይ ይሕገዝን ይድሕንን ብዝብል ክሻቕል እዩ ዝኾነ። ካብዚ ተበጊሱ ካኣ እቲ ናይ ምድግጋፍ ባህሊ ሕብረተ-ሰብና ከመይ ዓዚዞ ተግባራዊ ይኸውን አብ ወጻኢ አብ ኩሉ ኩርናዓት ዓለም ዝርከብ ኤርትራዊ ሕብረተ-ሰብና ክዘራረበሉ እዩ ዝጀመረ።

አብ ትሕቲ ስርዓት ህግደፍ ዘሎ ሕብረተ-ሰብና በሰንኪ መዕነዊ ፖሊሲ ስርዓት ህግደፍ ዝበዝሐ ክፋሉ ንገዛእ ነብሱ ተመጽዖታይ ኮይኑ ናይቲ አብ ወጻኢ ዝርከብ ቤተ-ሰብ ዘመድ ተጸባይ ብምዃኑ፡ እቲ ክደጋገፍ ዝኸእል ዓቕሚ ዘለዎ ሕብረተ-ሰብና ውሱን እዩ። ይኹን ዳኣምበር ጠቕላላ እቲ ሕብረተ-ሰብ ግን አብ ከምዚ ዝኣመሰለ ናይ ሞትን ሂወትን ጉዳይ እቲ ውሱን ዓቕሚ ዘለዎ ሰብ ጥራሕ ዘይኮነስ፡ እቲ ተመጽዖታይ ውን እንተኾነ ካብታ ዝረኸባ ደገፍ ተኻፊልካ ናይ ምብላዕ ባህሊ ስለ ዘለዎ፡ ነፍስ-ወከፍ ከከም ዓቕሙ ምድግጋፍ ምግባር አይተረፈን።

እቲ ስርዓት አዋጽኡ እናበለ ብዝገብሮ ኅሰንስ ዝእከብ ገንዘብን ጥሪትን እኳ እንተሃለወ፡ መውዓሊኡ ዘይፍለጥ ስለ ዝኾነ፡ ምትእምማን ዘየሕድረሉ ስለ ዝኾነ፡ ባዕሉ ነቶም ክሕገዙ አለዎም ዝብሎም ጽጉማት እቲ ስርዓት ዝገብሮ ተጽዕኖታት ተጻዊሩ ብቤተ-ሰባዊ መልክዕ ይኹን ብዝጸንሖ ማሕበራውን ቁጠባውን ምትእስሳራት ዋላ ውሱን ይኹን ምድግጋፍ ምግባር አይተረፈን።

ካብዚ ሓሊፉ ነዚ ብሃገር ደረጃ ወሪዱዎ ዘሎ ናይ ኮሮና ቫይረስ ሓደጋ እዚ ህዝብና ባዕሉ ብዘሎ ዓቕምታቱ ወዲቡ ግልጽነትን ተሓታትነትን ብዘለዎ መልክዕ ንኩሉ ዜጋ ሌላን-ጉሌላን ከይገበረ ብማዕርነታውን ፍትሓውን መንገዲ አብ ኩሎም ጽጉማት ከብጽሕ ዝኸእለሉ ዕድልን ውደባን ስለ ዘይብሉ፡ ኩሉ አብ ምሕረት ስርዓት ህግደፍ ዝወደቐ ብምዃኑ፡ ውሱናት ሓገዛት ንይምሰል ፈይ አብ ዘብለሉ ንእለታ ተደሪሩ ዝሓድር፡ እዚአን አብ ዝተሳእናሉ ካኣ ተኸረምዩ ጠምዩ ዝሓድርን ዝሓምምን እዩ። ስለ ዝኾነ ነዚ ቀዛሬ ሕማም እዚ ንምክልኻል ካብ ስርዓት ህግደፍ ዘድሊ ሓገዝ ረኺቡ ክገላገል ተስፋ ዝገብር አይኮነን።

ከምዚ ስለ ዝኾነ ካኣ እዩ፡ አብ ውሽጢ ሃገር ሰባት ቦታ ዘላቶም ዓቕሚ ነዚ ኮሮና ቫይረስ ከውርዶ ንዝኸእል ብደህታት ንምምካት ንጽጉማት ብዝተፈላለዩ መልክዕ ብውሽጥን ብወጻእን እናተሓባበሩ ብዓቕምም ዝደጋገፉ ዘለዉ። እዚ ምስቲ ኩሉ ናይቲ ስርዓት ሽግርን ተጽዕኖታትን ዘጋጥሞም ተጻዊሮም ዝገብርዎ ቅዱስ መድግጋፍ ይኹን ዳኣምበር፡ እቲ አብ ወጻኢ ዝርከብ ህዝብና ብዘለዎ ናጽነት ናይ ምጽሓፍ፡ ምዝራብ፡ ምውዳብ ምንቅስቓስ ወዘተ ዕድላት እዚ ናይ ኮሮና ቫይረስ ለበዳ ሕማም እዚ ምስ ተኸሰተ ከምቲ ስርዓት ህግደፍ ንልኡላዊት ሃገራዊት ኩሎም ናይ ኤርትራን ኢትዮጵያን ናይ ሰላም ስምምዕ አብ ዋጋ-ዕዳጋ ከውድቕ ምስ ረአዩ፡ ቆፍኡ ከም ዝተሃርመ ንህቢ ብሓደ ግዜ ተላዲሉ ተቓውምኡ ዘስመዐ፡ ንኮሮና ቫይረስ'ውን ንምምካት ኩሉ ፍልልያቱ ካላኣዊ ቦታ አትሒዞ ህዝብና ንምድሓን ብፍናን ዝተላዕለን ዝነጥፍ ዘሎን።

ዝተፈላለዩ አባላት ፖለቲካዊ ውድባት፡ ናይ ይኣክል ምንቅስቓሳት፡ ስቪካዊ ማሕበራሰባት፡ ግብረ-ሰናይ ማሕበራት፡ ተጣባቂቲ ሰብአዊ መሰላት ናይ ሃይማኖት መራሕቲ፡ ምሁራን፡ ደቂ-አንስትዮ፡ መንእሰያት፡ ስነ-ጥበባውያን፡ ሓካይም፡ ውልቀ-ገበርቲ ሰናይ ዜጋታትን ወዘተ ኩሉ ብብዓቕሙ ብሓሳብ ይኹን ብተግባር ክገብሮ ዝጸንሖን ዘሎን ተሳትፎ ዝነኣድ እዩ። ነዚ ታሳትፍኡ እዚ አብ ባይታ አብ ጭቡጥ ነገራዊ ሓይሊ ምቕያሩ ከተግብርዎ ጸዕርታት ንዘካይዱ አካላት መደባቶም አብ ተግባር ንክውዕል ዝተፈላለዩ ናይ ኤርትራውያን መራኸቢ-ብዙሓን ብሓፈሻ፡ ሳት-ላይት ተሌ-ቪዥን ዝውንኑ አሕዋት ኤርትራውያን ካኣ ብፍላይ፡ ክገብርዎ ዝጸንሖን ዘለዉን ቀጻሊ ናይ ምልዕዳላት ወፍርን አስተምሁሮታን ብጣዕሚ ዝድነቕን ዝተባባዕን እዩ።

እቲ ዝርከቡ ሓገዛት ግልጽነትን ተሓታትነትን ብዘለዎ ኣገባብ ኣብቲ ተረዳኣይ ሕብረተ-ሰብና ክበጽሑ፡ ብፍላይ'ውን እቲ ኣብ ስደት ከርተት ዝብል ዘሎ፡ በዚ ለበዳ ሕማም እዚ ብቀሊሉ ክጥቃዕ ዝኸእል ኣብ መደበራት ስደተኛታት ኢትዮጵያ፡ ሱዳን፡ የመን፡ ሊቢያ ወዘተ ተዓቕቡ ዘሎ፤ ኩሉ በብዓቕሙ ዘዋጸኦን ዝልእኮን ዘሎ ሓገዛት ነዚ ጸገማት'ዚ ኣብ ምቕላል ኣገዳሲ ተራ ክጸወት እዩ።

ነዚ ብቐሊሉ ካብ ሰብ ናብ ሰብ ዝመሓላለፍ ቀዛሬ ሕማም'ዚ ንመክልኻል፡ እቶም ኣብ ዝተፈላለዩ ወጻኢ ሃገራት ኮይኖም ኩሉ ዓቕምታቶም ኣዋዲዶም ደገፋቶም ናብቲ ተሓጋዛይ ክፍሊ ሕብረተ-ሰብና ክበጽሑ ለይትን ቀትርን ዝንቀሳቐሱ ዘለዉ ኣሕዋት ኤርትራውያን ሞጎሳ ዝግኡም ኮይኖም፤ እቶም ነዚ ሓገዛት እዚ ተቐቢሎም ኣብ ነፍስ ወከፍ ኣብዘን ሃገራት እዚኣተን ተሰዲዶም ንዘለው ስደተኛታት ኣሕዋት ኤርትራውያን ምስቲ ኩሉ ናይቲ ሕማም ክብደት ዘስዕቦ ሓደጋታት ኣብ ዝተፈላለዩ መደበራት ዝዕድሉ ዘለዉ ኤርትራውያን ግብረ-ሰናይ ማሕበራት ይኹኑ ናይ ወጻኢ ማሕበራት ንዝገብርዎ ጸዕርታት ምስጋና ዝግበኡም እዩ ንብል።

እዚ ሓገዛት እዚ ኮሮና ቫይረስ መሊኡ ክሳብ ዝጠፍእ ቀጻልነት ዘለዎ ክኸውን፡ ካብዚ ሓሊፉ ካእ እዚ ውደባ እዚ ነቲ ካብ ኮሮና ቫይረስ ዝኸፍእ ጸላኢና ስርዓት ህግደፍ ክነውግድ'ውን ከም ተሞኩሮ ተጠናኺሩ ክቕጽልን፤ ህዝብና ሓንሳብን ንሓዋሩን ንባህርያዊ ሓደጋ ጥራሕ ዘይኮነስ፤ ካብ ሰብ ዝሰርሖ ሓደጋ ህግደፍ ተገላጊሉ ራህዋን ሰላምን ዝረኸበላ፡ ብቅዋም ዝመሓደረላ ህዝባዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ክህልዎ ብጽንዓትን ተወፋይነትን ምርብራብ ይጽናዕለይ ዘይበሃሎ እዋናዊ ሃገራዊ ዋኒንና ስለ ዝኾነ፡ ኩሉና ኤርትራውያን ካልኣዊ ፍልልያትና ካልኣዊ ቦታ ኣትሒዞና ህዝብን ሃገርን ከነድሕን ንድርብ ጸላእትና ህግደፍን ኮሮና ቫይረስን ክንስዕር ሓድነትና ኣራጋጊጽና ንቃለስ ንብል።

ፖለቲካውን ፕሮፖጋንዳውን ቤት-ጽሕፈት፡

ደሞክራሲያዊግንባር ሓድነት ኤርትራ፡

ዓውት ንሓርነታዊ ቃልስና!

26/05/2020